

Gavn for Undervisningen og i mange Tilfælde til en velbegrundet Lettelse for Kommunekassen.

Ved Lov af 2den Mai 1855 § 3 blev det bestemt, at et Barn kan udskrives af Skolen med det fyldte 13de Aar, naar det har opnaaet det Maal af Kundskab og Færdigheder, til hvilket Skolen bør føre Børnene. Dette Maal blev siden ved et ministerielt Cirkulære nærmere bestemt derhen, at Barnet skulde have „meget godt“ som Hovedkarakter. Vi betvivle imidlertid, at denne Forklaring i Almindelighed er overholdt, eller at Bestemmelsen hidtil har gjort andet end Fortræd for Undervisningen. Lovforslaget (§ 2) kræver vel denne Bestemmelse, forsaavidt det kræver, at det angivne Maal skal være naaet „fuldkomment“. Desuagtet tro vi ikke, den bør optages i en Lov, der — om end med al mulig Lempe — tager bestemt Sigte paa en Løftning af Undervisningen. Efter vort Forslag er der vel Intet til Ginder for, at Forældre kunne holde et saa fremmeligt Barn fra Skolen efter det fyldte 13de Aar, men vi opstille som en Forbring, at Barnet bevarer det lovbestemte Kundskabsmaal indtil 14 Aarsalderen, eller i modsat Fald derefter undkastes Ewangsundervisning et halvt Aar. Denne Forbring, som vi tillægge ikke ringe Betydning, kan ikke volde omsorgsfulde Forældre eller Husbonder nogen Bæmselighed. Den kan opfyldes ved Dvælses i Hjemmet om Vinteren, under Husfolkens Bistand, og vil man benytte Skolen i dette Diemed, kan der til ikke kræves lang Tid.

Al Hensyn til, at Pigebørn i denne Alder i Regelen maa antages at være mer aandelig og legemlig udviklede end Drengbørn, have vi ansat deres Udskrivningsalder $\frac{1}{2}$ Aar tidligere end Drengenes; men da der kan reises praktiske Indvendinger mod en saadan Bestemmelse, betragte vi den kun som en foreløbig Henstilling. — Den Bestemmelse i Lov af 30te September 1864, hvorefter Forældre, hvis Børn undervises privat, kunne indaafte Kjendelser angaaende Undervisningen til høiere Myndigheder, maa efter vort Forslag gjælde for alle Forældre, og den findes derfor optagen her (§ 4, Slutning) med Tilføining om, at den ogsaa vedkommer Lærerne.

Vore Ændringer til Lovforslagets §§ 3—5 og 7 ere i alt Væsentligt kun en Følge af det foran Omhandlede. Vi skulle endnu herom bemærke, at naar Bødestemmelse blot skulle omfatte de formentlig kun saa Børn, der undergives Ewangsundervisning, vil det maasse være rigtigere at anvende dem med kortere Friste end de i Lovforslaget ansførte.

Til dette Udsnit angaar vor Hovedændring, hvorom vore øvrige Ændringer mer eller mindre slutte sig, saaledes Skolevæsenets Ophævelse, hvorved Børnene overgives til Forældrenes

egen frie Selvbestemmelse, naar og saalænge Statens Krav paa det lovbestemte Maal af Kundskab fyldestgøres paa den foreskrevne Maade.

Til Udsnit II.

(Lovforslagets §§ 8—21; vort Forslags §§ 11—27.)

Lovforslaget opstiller her som Maal for Almueskolens Ordning eetaarige Klasser, navnlig i større Kommuner, eller i alt Fald, hvor særegne Forhold ikke begrunde Undtagelser, mindst 3 Klasser, hvoraf den ene skal være Forskole. Undervisningstiden bør være i Forskolen mindst 3 Timer daglig i Gjennemsnit, i de øvrige Klasser mindst 3 Dage ugentlig eller en tilsvarende Tid, dog at det Endemaal, der maa stræbes hen til, bør være daglig Hverdagsundervisning, i alt Fald for de Børn, der kunne søge Skolen saa meget. Klassernes Størrelse maa ikke overstige 40 Børn og skal om muligt nedbringes til 30. En Plan, optagende disse med flere Bestemmelser, skal udarbejdes af Skoledirektionen, og hvis der ikke opnaas Enighed om den imellem denne og Kommunalbestyrelsen, fastsættes den endelig af Ministeren.

Disse Bestemmelser fremsættes med saamange Forbehold og forudsatte Undtagelser, at deres Anvendelse, naar der stadig tages særligt Hensyn til Kommunalbestyrelsernes Beslutninger, ikke kunne have overveidende Betænknelighed; men Sagen er, at deres Gjennemførelse ogsaa kan foregaa paa en helt anden Maade. Der er nemlig forbeholdt Administrationen, til Slutning Ministeren, den endelige Afgjørelse i alle disse Spørgsmaal. Der skjælnes ikke imellem det Lovbestemte og noget derover gaaende Frivilligt. Ingen Kommunalbestyrelse veed, hvor dens Ret begynder eller hvor dens Pligt hører op. Til enhver Tid kan der fra den ene eller anden Side stilles nye Krav, og Forhandlingerne derom kunne ende med et Paalæg til Kommunen imod Kommunalbestyrelsens Beslutning. — En saadan Ordning kunne vi ikke anbefale. Skal en ny Skolelov virke frugtbringende, maa den, under Fastsættelsen af Statens Ret, ikke indskrænke, men tvertimod væsentlig udvide og befæste den kommunale Selvstyrelse paa dette Omraade.

I Bestyrelseraltallets Betænkning af 1873 anbefales ved Lov at fastsætte en Ordning af Almueskolen, „som snarest muligt og senest inden 5 Aar“ skulde være indført, og hvorefter ethvert Barn skulde tilbydes Undervisning, i Klasser paa ikke over 50 Børn, i 5 hele Dage ugentlig, Aaret rundt. Særlig af økonomiske Grunde havde man tænkt sig, at denne Opgave for de yngre Børns Vedkommende kunde fyldestgøres i egne Forskoler, som man kunde sprede mere omkring i Kommunerne, end det behøvede at være Tilfælde med Skolerne for de ældre Børn, og i hvilke man